

КРИХТІНА Юлія, к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту і адміністрування,
Український державний університет залізничного транспорту
КОВАЛЬОВ Арсеній, магістрант кафедри менеджменту і адміністрування,
Український державний університет залізничного транспорту

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

У час стрімкого розвитку технологій штучного інтелекту (ШІ) все більше країн в світі вкладають кошти в розробку та впровадження потенціалу штучного інтелекту в публічне управління.

Однак, варто зауважити що в своїй більшості такими розробками займаються приватні компанії, які мають відповідні ресурси та фахівців, але не мають певної «моральної» прив'язки до урядів країн, де вони працюють. Саме тому постає важливе і актуальне питання, – яку саме роль, та які обмеження повинні бути для приватних компаній, що приймають участь у розробці проєктів штучного інтелекту на замовлення державних інституцій різних країн світу.

Реалізація державних програм у сфері штучного інтелекту на пряму залежить від участі в них недержавних організацій та приватного сектору. З кожним роком співпраця між державою та бізнесом щодо розвитку технологій штучного інтелекту буде лише поглиблюватись.

Однак не зважаючи на переваги такого співробітництва, державного та приватного секторів у сфері ІТ, не варто забувати, що держава несе відповідальність перед громадянами всієї країни, а приватний сектор лише перед своєю клієнтською цільовою аудиторією. Ці пріоритети можуть суперечити один одному, і це не є чимось новим в історії людства, про те їх вплив може значно погіршитись в процесі того, як зростатиме світовий ринок виробництва та споживання цифрових технологій.

Відповідальні державні інституції повинні гарантувати, що у них є достатнє внутрішнє технологічне розуміння, щодо необхідності запровадження тих чи інших конкретних технологій ШІ. Саме зараз для ефективного функціонування органів державної влади необхідні люди, які зможуть бути висококваліфікованими «трансформаторами» цифрових цінностей, та знаходити необхідний баланс між різними культурами, мовами, пріоритетами та амбіціями, як в технологічному, так і в політичному вимірах влади, а також між технологічними компаніями і державою. Враховуючи те, що питома вага участі цих компаній щодо впровадження ШІ для публічного управління зростатиме, необхідно встановити певні правила такої співпраці, і чітко окреслити ролі та обмеження приватного сектору для розробки ШІ. Упродовж 2020-2021 років більшість країн світу оновили національні цифрові стратегії за рахунок додавання до них розділів щодо розвитку штучного інтелекту.

Для того, щоб в повній мірі держави могли використовувати цифрові технології та штучний інтелект з метою підвищення якості сервісної діяльності

органів публічної влади необхідно зосередитись на основних принципах функціонування таких технологій, а не на деталях їх постачання. Влада повинна надавати управлінські послуги громадянам, а не лише окремим споживачам цифрових технологій. Разом з тим, потрібно розширювати рамки співпраці державно-приватного партнерства, для того щоб дати змогу владі підвищувати свій професійний рівень в управлінні проектами цифровізації і краще розуміти специфіку застосування алгоритмів штучного інтелекту.

Не варто також забувати і про делегування прав з надання державних послуг, що повинно чітко регулюватись на центральному, регіональному та місцевому рівнях.

Як показує світова практика, ще з 80-х років ХХ століття, уряди різних країн поклалися на залучення приватного сектору для впровадження цифрових інновацій у діяльність органів публічної влади, однак негнучкість й недешевість укладання ІТ-контрактів та негативний досвід використання спричиняли недовіру суспільства до такої співпраці. З 2010-х років ситуація частково змінилась для центральних органів влади, але величезна частина місцевих органів влади як і раніше залежить від конкретних постачальників, які не бажали змінюватись в контексті розвитку цифрових трансформацій.

Державні проекти цифровізації, перестали бути складними та ресурсно-обмеженими, що спричинило уявлення про те, що тільки приватний сектор зможе вводити нововведення і стимулювати економічне зростання. Натомість, роль держави обмежуватиметься лише стимулюванням інвестицій і організаційним сприянням поліпшення цифрової інфраструктури. Державні інвестиції у цифрові дослідження створюють нові технологічні досягнення.

Наприклад держава брала активну участь у створенні таких технологій, як GPS, сенсорний екран, алгоритми пошуку й розвитку Інтернет сервісів, тощо.

Універсальність сервісної діяльності органів публічної влади означає, що так звані моделі «підйому і зміни» залучення бізнес процесів приватного сектору працюватимуть лише до певного моменту, оскільки вони характеризуються лише використанням дешевих в обслуговуванні транзакцій, а високовартісні проекти з трансформацій публічної служби залишається виключно прерогативою держави [1, с. 9]. У цих «крайніх випадках» використання технологій штучного інтелекту допоможе обрати та скоординувати запити щодо застосування різних варіантів залучення тих чи інших інституцій (департаментів) в трансформаційні процеси. Держава повинна максимально збільшити свої цифрові активи, а існуючі набори даних слід максимально ефективно використовувати для машинного навчання систем штучного інтелекту. Держава повинна ставати співвласником стартапів надаючи їм критично важливу фінансову підтримку та доступ до формування великих даних.

Коли ми починаємо використовувати «штучний інтелект» в публічному управлінні, то повинні пам'ятати про очевидність істини: управління розв'язує проблему у виборі оптимального рішення. Штучний інтелект перетворює оціночне судження «об'єктивно правильного» вибору в машинний код.

Держава повинна взяти на себе відповідальність і гарантування

нормативного вибору, який здійснюється у процесі створення систем машинного навчання.

Визначимо перспективні напрями розвитку технологій штучного інтелекту у публічному управлінні [2, 3], це зокрема: автоматизація обробки звернень громадян та запитів на доступ до публічної інформації; автоматизація електронного документообігу органів державної влади та органів місцевого самоврядування; моніторинг роботи та контроль станів інформаційно-телекомунікаційних систем органів державної влади; функціонування систем доступу до режимних приміщень та території адміністративних будинків центральних органів державної влади; користування інформаційними системами органів влади, державних установ та підприємств; оптимізація судової системи та здійснення судочинства.

Література

1. Крижевський В.В. Державний сервіс як інструмент реалізації публічного управління: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02. Київ. 2021. 23 с.

2. Про затвердження плану заходів з реалізації Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні на 2021-2024 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.05.2021 р. № 438-р. Офіційний вісник України. 2021. №40.

3. Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 02.12.2020 р. № 1556-р. Урядовий кур'єр. 2020. № 247.

КРУГЛОВ Віталій, доктор наук з держ. упр., доцент, професор кафедри менеджменту та публічного адміністрування,

Харківський національний університет будівництва та архітектури

СКІДАНОВ Микита, магістрант кафедри менеджменту та публічного адміністрування,

Харківський національний університет будівництва та архітектури

НАПРЯМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ НА ОСНОВІ КЛАСТЕРНОГО ПІДХОДУ

Сучасне бачення економічного розвитку держави передбачає впровадження інноваційних форм діяльності. Інноваційний розвиток економічних систем має спиратися на ключову роль науки та освіти, впровадження сучасних моделей господарювання та високотехнологічного виробництва, посилення партнерства держави та бізнесу, упровадження проектів ресурсозбереження та альтернативної енергетики, освоєння інноваційних видів цифрового підприємництва.

Актуальним стає забезпечення ефективного державного регулювання інноваційної підприємницької діяльності шляхом комплексних заходів соціально-економічного, нормативно-правового, організаційно-інформаційного